

ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС ХХК

Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 15-р хороо,
Их Монгол Улсын гудамж,
Моннис Бьюдинг, 6-р давхар
Утас: + (976) 90112492
Email: admin@tkt.mn

2024.11.20 № 24/226
танай _____ ны № _____ -д

Г БОУАӨЯ – ХҮРЭЭЛЭН БУЙ
ОРЧНЫ БОДЛОГО
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР-Т 7

Г Төлөвлөгөө батлуулах тухай 7

Манай компани Засгийн газрын тохируулагч агентлаг Үндэсний хөгжлийн газартай байгуулсан концессын гэрээний дагуу “Тавантолгой – Манлай – Ханги” чиглэлийн хатуу хучилттай 470.90 км авто зам барих төслийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

2021 оны 2 дугаар сарын 08-ны өдрийн 2019/J207 дугаар бүхий төслийн Байгаль орчны нарийвчилсан байдлын үнэлгээ, Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2024 оны 07 дугаар сарын 17-ний өдрийн 342 дугаар бүхий албан бичгийн зөвлөмж чиглэл, Өмнөговь аймгийн БОАЖГ-ын 2023 оны 10 дугаар сарын 23-ны өдрийн ажлын хэсгийн дүгнэлт, зөвлөмж, чиглэлүүд болон БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот бүхий журмын дагуу боловсруулсан 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хүргүүлж байна.

Иймд 2024 оны Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг хянан баталж, бидний ажилд дэмжлэг үзүүлнэ үү.

Хүндэтгэсэн,
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

ЛАЙ ЖЭНЬБАО

БАТЛАВ:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ-НЫ
ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

Г. ЭНХМӨНХ

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС” ХХК-ИЙН

ЗАХИРАЛ

ЛАЙ ЖЭНЬ БАО

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС” ХХК-ИЙН ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЦОГТЦЭЦИЙ, МАНЛАЙ,
ХАНБОГД СУМДУУД, ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХАТАНБУЛАГ СУМЫН НУТАГТ ХЭРЭГЖҮҮЛЖ
БУЙ “ТАВАНТОЛГОЙ – МАНЛАЙ - ХАНГИ ЧИГЛЭЛИЙН ХАТУУ ХУЧИЛТТАЙ 470.9 КМ ХҮНД
ДААЦЫН АВТО ЗАМ БАЙГУУЛАХ” ТӨСЛИЙН 2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/ АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 6284655 /

ХЯНАСАН:

БОУАӨЯ-НЫ ХБОБЗГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

П. ШИНЭЦЭЦЭГ

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС” ХХК-ИЙН

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН

Б. ЛХАГВАЖАРГАЛ

2024 ОН

БАТЛАВ:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ-НЫ

ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН

ГАЗРЫН ДАРГА

Г. ЭНХМӨНХ

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС” ХХК-ИЙН

ЗАХИРАЛ

ЛАЙ ЖЭНЬ БАО

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС” ХХК-ИЙН ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЦОГТЦЭЦИЙ, МАНЛАЙ,
ХАНБОГД СУМДУУД, ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ХАТАНБУЛАГ СУМЫН НУТАГТ
ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ “ТАВАНТОЛГОЙ – МАНЛАЙ - ХАНГИ ЧИГЛЭЛИЙН ХАТУУ
ХУЧИЛТТАЙ 470.9 КМ ХҮНД ДААЦЫН АВТО ЗАМ БАЙГУУЛАХ” ТӨСЛИЙН 2024 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/ АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 6284655 /

ХЯНАСАН:

БОУАӨЯ-НЫ ХБОБЗГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

П. ШИНЭЦЭЦЭГ

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ТАХИЛТ ХАЙРХАН ТРАНС” ХХК-ИЙН

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН

Б. ЛХАГВАЖАРГАЛ

2024 ОН

Агуулга

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
Төслийн нэр:	3
Төслийн байршил:	3
Төслийн ерөнхий мэдээлэл:	3
Төслийн эрх бүхий зөвшөөрөл:	4
Төслийн үйл явц:	4
2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	5
Аймгуудын байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн ерөнхий мэдээлэл:	5
Сумдуудын байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн ерөнхий мэдээлэл:	7
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ 9	
Агаар:	9
Усан орчин:	9
Хөрсөн бүрхэвч:	9
Ургамлан нөмрөг:	9
Амьтны аймаг:	9
Нийгэм эдийн засгийн нөлөөлөл:	10
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	10
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	12
6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	19
8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	20
9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	20
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	22
11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	23
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	24
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ	25

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн нэр:

“Тавантолгой – Манлай - Ханги” чиглэлийн хатуу хучилттай **470.9 км** хүнд даацын авто зам байгуулах төсөл

Төслийн байршил:

Баригдаж буй авто замын трасс нь Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын нутгаар **73.52 км** (Сийрст баг – 23.35 км, Билгэх баг – 50.17 км), Манлай сумын нутгаар **144.93 км** (Жаргалант баг – 101 км, Өгөөмөр баг – 43 км), Ханбогд сумын Баян багийн нутгаар – **9.54 км** болон Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын нутгаар **242.91 км** (Эргэл баг – 170 км, Агаруут баг – 72.9 км) тус тус дайран өнгөрнө.

Зураг 1. “Тавантолгой – Манлай - Ханги” чиглэлийн хатуу хучилттай 470.9 км хүнд даацын авто замын зураг

Төслийн ерөнхий мэдээлэл:

- Төсөл захиалагч: “Засгийн газрын тохируулагч агентлаг ҮНДЭСНИЙ ХӨГЖЛИЙН ГАЗАР”
- Төсөл хэрэгжүүлэгч, Концесс эзэмшигч: Тахилт хайрхан транс ХХК
- Төслийн ерөнхий гүйцэтгэгч: Ти Ти Си энд Ти ХХК
- Концессын төрөл: Зураг төсөл боловсруулах-Барих-ашиглах-шилжүүлэх (DBOT)
- Замын урт: Тавантолгой уурхайгаас Дорноговь аймгийн Ханги боомт хүртлэх хүртэл 470.9 км хатуу хучилттай авто зам
- Төслийн хөрөнгө оруулалт: Авто замын ажилд 266 сая доллар, Тээврийн кемп цогцолборын ажилд 5 сая ам доллар.
- Төслийн хүрээнд шинээр бий болох ажлын байр: 1500
- Монгол Улсын жилийн ДНБ-ий өсөлт: 140 тэрбум төгрөг, 50 сая ам.доллар
- Авто зам барилга угсралтын хугацаа: 3,5 жил
- Авто зам эзэмших концессын хугацаа: 27 жил
- Нүүрс тээвэрлэх хүчин чадал 22-25 сая тонн/ жилд
- 10 цэгт авто зогсоол, амрах талбай

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

- 3 цэгт нийт 2500 жолооч, ажилчид амарч байрлах цогцолбор
- 10 суурь станц байрлуулж өндөр хурдны шилэн кабель бүхий 3G/4G сүлжээ орно.

Төслийн эрх бүхий зөвшөөрөл:

- Концессын тухай хуулийн 6.2.12, Улсын Их Хурлын 2018 оны “Тавантолгойн нүүрсний ордын үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 73 дугаар тогтоол, Засгийн газрын 2013 оны 317 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалт”-ын 20 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2019 оны “Тогтоолын хавсралтад өөрчлөлт оруулах, концессын гэрээ байгуулах зөвшөөрөл олгох тухай” 238 дугаар тогтоолууд,
- Зам, тээвэр хөгжлийн яамны Сайдын 2019 оны 326-р тушаал
- БОАЖЯ-ны 2019.12.26-ний өдрийн 13/ тоот Байгаль орчны ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
- 2019.10.17-ны өдрийн А/223, 2019.12.11-ны өдрийн А/288 тоот Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын засаг даргын “Замын трасс тогтоох тухай” захирамж
- 2020.07.23-ны өдрийн Өмнөговь аймгийн Манлай сумын засаг даргын “Авто замын трассын зураг хийх газрыг батлах тухай” А/95 тоот захирамж
- 2019.10.09-ны өдрийн Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын засаг даргын А/124 тоот “Тавантолгой-Манлай-Ханги авто замын чиглэлийг тогтоож, газар ашиглуулах тухай захирамж
- 2020.04.28-ны өдрийн Дорноговь аймгийн засаг даргын “Зөвшөөрөл олгох тухай” А/364 дугаар захирамж /карьер ашиглах зөвшөөрөл/
- 2020.04.28-ны өдрийн Өмнөговь аймгийн засаг даргын “Авто замын бүтээн байгуулалтын ажилд ашиглагдах түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашиглах зөвшөөрөл олгох тухай” А/445 тоот захирамж /карьер ашиглах зөвшөөрөл/
- Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сумын Эргэл багийн 01, Агаруут багийн 01/05, Аман ус багийн 04 тоот иргэдийн нийтийн хурлын тогтоол, тэмдэглэл
- Өмнөговь аймгийн Манлай сумын Жаргалант багийн 01/01, Өгөөмөр багийн 08/01 тоот иргэдийн нийтийн хурлын тогтоол, тэмдэглэл, Цогтцэций сумын Цагаан Овоо багийн 06 тоот, иргэдийн нийтийн хурлын тогтоол тэмдэглэл зэрэг болно.

Төслийн үйл явц:

- Авто зам барих төслийн нийт гүйцэтгэл: **92.23%** (2023 оны 12-р сарын 25-ны өдрийн байдлаар)
- 2024 онд авто зам барих төсөлд нийт **600 хүн, 280 хоног** ажиллана.

№	Ажлын нэр	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ
1	Цементээр бэхжүүлсэн буталсан чулуун суурь байгуулах /6-8%/	1м3	8768.95
2	Давхар гадаргуун боловсруулалт хийх	1м3	14532.74
3	Хайрган хөвөө байгуулах	1м3	124844.31
4	Шуудуунд бетон бэхэлгээ хийх h=0.1м. В15	1м3	250255.86
5	Ус чиглүүлэх даланд чулуун бэхэлгээ хийх h=0.2м	1м3	544
6	Амсрын шал бетон цутгах В30	1м3	668.44
7	Хоолойн түлц бетон цутгах В15	1м3	213.47
8	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В30	1м3	14.72
9	Хөвөө, далангийн хажуу налуу В15 бетоноор хүчитгэх	1м3	3907.66
10	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В30	1м3	20.64

11	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В30	1м3	161.8
12	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В30	1м3	19.4
13	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В30	1м3	20.28
14	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В30	1м3	42.4
15	Хоолойн толгой, далбааны хэсэглэл цутгах В40	1м3	51.4

2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Аймгуудын байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн ерөнхий мэдээлэл:

Өмнөговь аймаг : Өмнөговь аймаг нь 165,0 мянган хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэртэй, 15 сум, 59 багтай. Аймгийн төв нь Даланзадгад хот. Өмнөговь аймаг нь Монгол улсын хамгийн өмнөд хэсэгт оршдог бөгөөд урд талаараа БНХАУ-тай, баруун талаараа Баянхонгор, баруун хойд хэсгээр Өвөрхангай, хойд талаараа Дундговь, зүүн талаараа Дорноговь аймгуудтай тус тус хиллэн оршино. Аймгийн төв Даланзадгад хот нь Улаанбаатар хотоос 560 км зайтай.

Газарын гадарга, газарзүйн байрлал: Өмнөговь аймгийн нийт нутаг дэвсгэр нь Алтайн өвөр говь, Галба-Өөш-Долоодын говь, Онги, Таац, Умардын говийн гүвээт-Халхын голын гэсэн ай савуудад хамрагддаг байна. Аймгийн нутаг дэвсгэр ерөнхийдөө говь, цөлөрхөг хээр зонхилсон байх ба Говь Гурван Сайхан уулын Байгалийн нөөц газар, Загийн ус Байгалийн цогцолборт газар, Говийн бага (А, Б) Дархан цаазтай газар зэрэг улсын тусгай хамгаалалттай газрууд байна. Аймгийн нутаг төв хэсэгтээ хамгийн өндөрлөг буюу далайн түвшнээс дээш 2800м, бусад хэсэгтээ нам дор газар буюу д.т.д 1090м орчим өндөрт өргөгдсөн байна. Монгол орон өргөргийн дагуу сунаж тогтсон, хойноосоо урагш чиглэлд байгалийн эрс тэс онцлог бүхий уулын тайга, өндөр уул, ойт хээр, нугат хээр, хээр, хуурай хээр, цөлжүү хээр, заримдаг цөл, умардын цөл, жинхэнэ цөл, говь цөл гэсэн бүс бүслүүрүүд оршдог. Өмнөговь аймгийн нутаг дэвсгэр хуурай хээр, цөлийн хээр, умардын цөл, заримдаг цөл, цөл, жинхэнэ цөл гэсэн бүс бүслүүрт ямар нэгэн хэмжээгээр хамрагдаж байна

Өмнөговь аймгийн нутгийн баруун тал, төв хэсэг рүү Говийн Алтайн нурууны салбар уулс түрж ордгоос аймгийн баруун болон төв хэсэг нь нилээд уулархаг байдалтай юм. Аймгийн нутгийн зүүн хойт хэсэгт орших Шанхай Өгөөмөрийн жижиг уул, нуруудыг оруулаад, нийт уул нуруудын эзлэх талбай аймгийн бүх нутгийн 18%-ийг эзэлнэ. Энэ байдлаас үзэхэд аймгийн нутаг нь ерөнхийдөө талархаг байдалтай байна. Талархаг гадаргуутай нутаг нь дотроо: жижиг уулс, цав толгод, ухаа гүвээ талархаг газар, хотос хонхортоо хужир марзтай тойром, жижиг довцог элс, манхан бүхий нам дор газар гэсэн хоёр хэсэгт хуваагдах бөгөөд жижиг уулс, цав толгод ухаа гүвээ бүхий талархаг газар нь аймгийн нутгийн зүүн хойт хэсэгт, өндөр уулсын бэл дагуух нутгуудыг хамарч аймгийн нийт нутгийн 56%-ийг эзэлнэ. Харин хотос хонхортоо хужир марзтай тойром, жижиг довцог элс, манхан бүхий нам дор газарт аймгийн нутгийн хойт хэсгээр түрж орж ирэх Олон нууруудын хөндийн төгсгөл болох Онгийн голын адаг, Улаан нуурын сав дагуух нутаг болон Борзон Галбын говь, тэрчлэн Нэмэгт уулын ар хоолой, Ингэн сэвстэй, Цайлангийн говийг дайрч улсын хилийн дагуу үргэлжлэх Алтайн өмнөд говийн зүүн үзүүр болох нам дор газар нутгууд орно. Нам дор газрууд нь аймгийн нутгийн 26%-ийг хамарна. Аймгийн газар нутгийн гадаргуугийн энэхүү онцлог шинж нь аймгийн байгаль цаг уурын нөхцөлд зохих ёсны нөлөөг үзүүлдэг. Тухайлбал тус аймгийн баруун өмнөд талын нам дор нутгуудад намрын хүйтрэлт нилээд аажуу орж, хавар эрт дулаардаг бол уулархаг нутаг, түүний дотор Гурвансайханы нуруу дагуух нутгуудад намар эрт хүйтэрч, хавар хожуу дулаардагас хүйтний улирал харьцангуй урт болдог байна. Тус аймгийн

нутгийн уул нурууд нь баруунаасаа зүүн тийш чиглэсэн тогтоцтой, урт сунгуу хэлбэртэй юм. Мөн уул нурууд нь хоорондоо элсэн довцог, манхан хужир марзтай хотос, тойром элбэгтэй нарийн хөндий хоолойнуудаар зааглагдана. Түүнчлэн хойноосоо урагш үелэж зэрэгцсэн байрлалтай болно.

Тус аймгийн нутагт нийтдээ 32.2 мян.га талбайг элс эзэлж байна. Үүний 40 орчим хувийг нүүдэг элс эзэлдэг. Сэврэй сумын Хонгорын элсэн уул нь 180-д км урт, зарим газартаа 20 км өргөн юм. Аймгийн газрын гадаргуугийн өндөршилтийн зургаас үзэхэд далайн түвшнээс дээш 1000 метр хүртэл өргөгдсөн нутаг 5321.7 м.га, 1000-1400 метрт 8633.0 мян.га, 1400-1800 метрт 2074.9 мян.га, 1800-2400 метрт 468.2 мян.га, 2400 метрээс дээш өргөгдсөн нутаг 18.5 мян.га байна. Өөрөөр хэлбэл нийт нутгийн дийлэнх хувийг далайн түвшнээс дээш 1000-1400 метрт өргөгдсөн жижиг уул, толгод, ухаа гүвээ, тэгшивтэр гадаргуутай нутаг эзэлж байна

Уур амьсгал: Өмнөговь аймгийн нутаг дэвсгэр нь Төв Азийн хуурай, хуурайдуу говь, цөлийн бүсэд багтах бөгөөд далайн түвшинээс дээш 1300-1600м-н дундаж өндөрт оршино. Нутаг дэвсгэрийн хувьд хайрга чулуу элс ихтэй тачир сийрэг бэлчээрийн ургамалтай, уул нуруу, хонхор хөндий, тэгш тал, говь цөл алаглан оршдог. Эх газрын хуурай сэрүүн, эрс тэс уур амьсгалтай, өргөрөгийн дагуу буюу баруун талын уулархаг нутгаасаа зүүн тийш говь уруугаа болох тусам дулаардаг хуурай агаартай хөрсөнөөс уурших чийгийн нөөц бага, агаар нэн хуурай учираас хур тунадасны хэмжээ бага, салхи ихтэй учир шороон шуургатай өдрийн тоо олон байдаг. Энэ онцлогоороо хөрсний физик өгөршүүлэл ихтэй, тариалан эрхлэхэд тохиромжгүй байдаг ч нар салхины эрчим хүчний их нөөцтэй нутаг юм.

Дорноговь аймаг: Монгол орны зүүн өмнөд хязгаарт Өмнөговь, Дундговь, Говьсүмбэр, Хэнтий, Сүхбаатар аймгуудтай хил залган оршдог. Аймгийн төв нь Сайншанд хот. Хойд, урд хоёр гүрнийг холбосон, төвийн бүсийн хөгжлийн гол тэнхлэг болсон төмөр зам дайран өнгөрдөг. Энэ замын дагуу тус аймгийн бүх сумын 42,8 хувь, хүн амын 54,8 хувь нь оршин суудаг. Хилийн байнгын үйл ажиллагаатай Замын-Үүдийн, улирлын ажиллагаатай Баянбулаг-Мандалын боомтуудтай. “Замын-Үүд” эдийн засгийн чөлөөт бүс байгуулах эрх зүйн орчин бүрдсэнээр Монгол улсын хөгжил дэвшлийн нэгэн үүд хаалга болж хөгжих ирээдүйтэй.

Боловсрол эрүүд мэнд: Манай аймагт ЭМШУҮИС-ийн Дорноговь аймаг дахь салбар сургууль, Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв, Төмөр замын МСҮТөв, Ерөнхий боловсролын төрийн өмчийн 21, хувийн 1 сургууль, 17 дотуур байр, төрийн өмчийн 32, хувийн 4, төмөр замын 4 цэцэрлэг, эрүүл мэндийн 100 байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна. Говийн догшин ноён хутагт Данзанравжаагийн нэрэмжит "Саранхөхөө" театр, Иргэдийн хөгжил төв, Усан спорт сургалтын төв, Төв номын сан, Музей сургалт судалгааны төв, Ноён хутагт Данзанравжаагийн музей, Орон нутгийн 2 телевиз, “Өнөөгийн Дорноговь” сонин зэрэг соёл мэдээллийн байгууллагууд үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Аж үйлдвэр тээвэр: Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2018 оны эцэст 230.7 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос 68.5 (42.2%) тэрбумаар өссөн байна. Үүнд уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэлт 55.1 хувиар, боловсруулах салбарын үйлдвэрлэл 27.8 хувиар, цахилгаан дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэлт, усан хангамжийн салбарын үйлдвэрлэл 38.0 хувиар тус тус өсчээ.

Гадаргад нь кайнозойн эриний хурдас их тархсан бөгөөд хайлуур жоншны орд олонтой. Зэс молибден (цагаан суварга), чулуун нүүрс (Алагтогоо), төмөр (Чандмань уул) болон барилгын материалын баялаг бий. Хайлуур, жонш олборлох уурхай байдаг. Дорноговь аймгийн нутгаар төмөр зам нэвтрэн өнгөрөх бөгөөд Сайншанд хот нь манай орны төмөр замын чухал зангилаа юм. Дорноговь аймгийн Замын-Үүд, Хангийн хилийн боомт нь Монголоос Хятад руу гарах хилийн том боомт юм.

Сумдуудын байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн ерөнхий мэдээлэл:

Өмнөговь аймаг Цогтцэций сум: Цогтцэций сум нь 72.5 хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэртэй, Алтайн уулархаг мужид багтдаг. Нийслэлээс 540 км, аймгийн төвөөс 100 км зайд, өөрийн аймгийн Цогт-Овоо, Манлай, Баян-Овоо, Ханхонгор, Ханбогд, Номгон сумдтай, Дундговь аймгийн Өлзийт сумтай хиллэн, далайн түвшинээс 1200-1791 м-ийн өндөрлөгт орших бөгөөд бүхэлдээ говь цөлийн бүсэд хамаарна.

Булаг, шанд, уул, толгод, говь хөндий, хоолой хослосон байгалийн эрдэнэс баялагаар баян, Монгол Улсын баатар эмэгтэй Т.Борын өлгий нутаг, Гэсэр гэлэнгийн домогт хурдан хул мориор домголсон Говь шанхын хурдан удмын адуу, арвин баялаг нөөцтэй “Тавантолгой” нүүрсний орд зэргээр алдартай, нутаг юм.

Тус сум нь чулуун нүүрс, Гөлтгөнө, галд тэсвэртэй шавар, алт, зэс, хужир зэрэг эрдэс баялгаа хөрсөн дороо агуулсанаас гадна эдийн засгийн голлох салбар нь мал аж ахуй бөгөөд сүүлийн жилүүдэд уул уурхай эрчимтэй хөгжиж түүнийг даган сум орон нутагт дэд бүтэц хөгжиж, хөгжил цэцэглэлтийн шинэ эрин үетэй зэрэгцэн хөгжих боломж бүрдсэн нутаг юм. “Таван толгой” ХК, “Энержи ресурс”, “Эрдэнэс таван толгой” зэрэг уул уурхайн томоохон компаниуд олборлолт, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулж орон нутгийн хөгжил цэцэглэлтэнд хувь нэмрээ оруулж байна. Засаг захиргааны анхан шатны нэгж болсон 4 багтай, Сумын хэмжээнд 6 төсөвт байгууллага үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулж байна.

Өмнөговь аймаг Манлай сум: Одоогоос 270 гаруй жилийн тэртээ байгуулагдсан Түшээт хан аймгийн Сүндэв гүний хошуунаас 9 ноён үе залгамжлан захирч ирсэн хошуу нутагт өнөөгийн Манлай сум 1924 онд анх байгуулагджээ. Улаанбаатар хотоос урагш 470 км, аймгийн төвөөсөө зүүн тийш 230 км зайд өөрийн аймгийн Ханбогд Цогтцэций, Баян-овоо болон Дундговь, Дорноговь аймгуудтай хил залган оршдог. Тус сум нь Засаг захиргааны анхан шатны нэгж болсон дөрвөн багтай. Сумын эдийн засгийн голлох салбар нь мал аж ахуй.

Сүүлийн 5 жил дараалан адуугаараа аймагтаа тэргүүлж яваа хурдан адууны өлгий нутаг. Нутгийн хурдан удмаас Хүй мандал 1917 оны үед Улхийн булан гэдэг газар болсон 7 хошуу даншиг наадмуудад түрүүлж айрагдаж байсан тухай тэмдэглэгдэн үлдсэн байдаг. Мөн нутгийн иргэн Ц.Оюунбаатарын санаачилсан “Тэмээн поло” спортыг орон нутагтаа хөгжүүлэхэд онцгой анхааран ажиллаж тодорхой амжилтанд хүрч байгаа Эдийн засгийн хөгжлийн бас нэг гол суваг нь Оюутолгой, Гашуун сухайтын хилийн боомтыг Улаанбаатартай холбосон төв зам, Өмнөговь, Дорноговь, Говьсүмбэр аймгийн төв дөрвөн замын уулзвар дайран өнгөрдөг их замын газар бөгөөд цаашид Дундговь аймгийн Өлзийт сумын Өөш манханы элсэн сувиллаас Морин толгойн цав, Өөхий, Сэвхүүл, Могойт, Хоёр өлзийт уул, Ханбогд уул, Баян гол, Амтгай, Аргалант, Сүйхэнт, Өлгий хийд, Ханбогд сумын Галбын гурван хийд хүртэл аяллын маршрут зохион байгуулбал 100-150 км замд Манж Чин улсын үеийн өртөө замын үлдэгдэл, байгалийн сонин тогтоц бүхий газар орон чулуужсан яс, мод, загасны болон ургамлын дүрс бүхий чулуу, аргаль, янгир, хар сүүлт үзэхийн зэрэгцээ хулан, элсэн манхан, тэмээ, заган ой зэргийг нэг дороос үзэх, зураг авах боломжтой аяллын чиглэл гаргаж болох онцлогуудтай сум юм.

Өмнөговь аймаг Ханбогд сум: Хээр таль, говь цөл хосолсон 1515.2 кв.км нутаг дэвсгэртэй. Аймгийн төвөөс 260 км зайтай. Өмнөд хэсгээрээ БНХАУ-тай хиллэдэг. Өмнөговь аймгийн есөн гайхамшигийн нэг Галбын говь энэ сумын нутагт оршдог. Тус сум засаг захиргааны анхан шатны нэгж болсон 4 багтай. Сумын хэмжээнд 6 төсөвт байгууллага үйл ажиллагаа явуулж түүнд 100 гаруй төрийн албан хаагч ажилладаг. Газрын хөрсөндөө алт зэсийн арвин баялаг нөөцтэй, эрт галавын үеийн аварга гүрвэл, мөлхөгчдийн үлдэгдэл, чулуужсан мод зэрэг ховор олдворуудтай.

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

Ханбогд сумаас баруун тийш 40 км зайд дэлхийд томд тооцогдох зэс, алтны уурхай болох Оюу толгой үйл ажиллагаа явуулдаг. Монгол улсын эдийн засагт үлэмж хэмжээний үр ашиг авчрах аварга том уурхайн төсөл бөгөөд 2017 оны 12-р сарын 27-нд баяжуулах үйлдвэр нь ашиглалтанд орсон. Ханбогд сумаас баруун урагш 12 км зайд дуу шүлгэнд мөнхөрсөн Галбын говьд Ноён хутагт Данзанравжаагийн байгуулсан алдарт гурван хийдийн туурь, Цогзолын хийдийн туурь Алтангэрэлийн дугуй, Ловончомбын баяжуулдаг Чавгын агуй, Ходоод ба нүдний рашаан, элэг цөсний чулуу зэрэг байгаль түүхийн сонин тогтоц бүхий олон дурсгалт газруудтай. Дэмчогийн хийдийг Өмнөговийн “Ажнай” корпорациас санхүүжүүлэн сэргээн босгосон нь дотоодын аялал хөгжүүлэх боломжийг бүрдүүлсэн. Дэмчогийн хийдээс баруун хойно 6 км орчимд “Дэлхийн энергийн төв” жуулчны бааз байгуулагдсан. Сумын төвд цэвэр, бохир усанд холбогдсон цөөнгүй зочид буудал, ресторанууд үйл ажиллагаа явуулдаг. Төслийн байгаль орчны төлөв байдал: Төслийн хэрэгжих газрын хөрсөн бүрхэвчид 11 цэгт 30 см-н зүсэлт хийж тодорхойлоход pH-9.1-10.4, давсжилт 0,2-1,77% ялмаг 0,06-1,24 % 0,025-0,05 мм-н голчтой ширхэглэлт 11,4-79,4% эзэлсэн байдалтай хөрстэй.

Дорноговь аймаг Хатанбулаг сум: Далайн түвшнээс дээш 900-1400м өргөгдсөн. Төв Азийн их цөл, өндөрлөгийн умард хаяанд байрладаг. Газар хөдлөлийн идэвхитэй бүсэд ордог. Сумын нутаг дэвсгэр нь уул, гүвээ толгод бүхий заримдаг цөлийн бор саарал, цайвар бор, хужир мараат хөрстэй, хялгана, харганат цөлийн хээр алаг өвст ургамалтай, байгалийн хээржүү цөлд хамаарна.

Байгаль цаг агаарын эрс тэс уур амьсгалтай, өвөлдөө цас бага унадаг, жилийн дөрвөн улиралд салхитай, ялангуяа хаврын улиралд хүчтэй салхилдаг. Аймгийн төв болон багуудтайгаа шороон замаар холбогддог. Тус сумын нутгаар дайран Мандах, Хөвсгөл сумын нутагт байрлах Их говь энержи, Айл баянгийн нүүрсний уурхайгаас Ханги боомт хүртэл сайжруулсан шороон замаар нүүрс тээвэрлэдэг.

Сайншандаас 240 км. Тус сум 6 багтай. Хүн ам 3096. 2017 онд Цагаан суврагаас Хатанбулаг хүртлэх 120км урт 35 квт-н төвийн эрчим хүчинд холбогдсон. Үүрэн телефон үйлчилгээ нэвтэрсэн. Тус суманд 400 суудалтай ЕБ-ын сургууль, 80 ортой дотуур байр, 12 ортой хүн эмнэлэг, 100 ортой хүүхдийн цэцэрлэг, 200 суудалтай соёлын төв ажилладаг.

Хатанбулаг суманд бударгана, шар мод, гашуун суль, агь, хөмөл, таана, ерхөг, тэсэг, гоёо, цулхир, хармаг, алтан харгана, хайлаас зэрэг ургамал ургадаг.

Амьтаны аймгийн хувьд хар сүүлт, цагаан зээр, хулан зэрэг говийн унаган амьтад, үнэг, чоно, хярс, шилүүс, дорго зэрэг хөхтөн амьтад, ногтруу, ятуу, элээ, хэрээ, ууль, сар, тоодог зэрэг олон зүйл жигүүртэн шувуудтай нутаг юм.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Авто замын төслийн БОНБНҮ-нд төслийн нөлөөллийг БОНХ-ийн Сайдын 2014 оны 4 сарын 10-ны өдрийн А-117 дугаар тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний аргачлал”-г баримтлан Магадлан жагсаах болон Леопольдын матрицын аргаар тодорхойлсон.

Төслийн орон зайн хамрах хүрээ нь шууд болон шууд бус нөлөөллийн бүсээр тодорхойлогдоно. Шууд нөлөөллийн бүс нь түр замын 581,3га, элс хайрганы карьеруудын 357,3га талбай байна. Нөлөөллийн бүсийг урьдчилан тогтоохдоо нөлөөлөл бүх чигт жигд тархана гэж үзсэн байна. Нөлөөлөлд төсөл хэрэгжих орчны агаарын чанар, гадаргын болон гүний ус, ургамал, хөрсөн бүрхэвч амьтад өртөнө.

Нөлөөллийн бүсийг эдэлбэр газрын гаднах бүсээс 1км радиус дотор байхаар тооцсон байна.

Агаар:

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад зам тавих зурвас тэгшилгээний ажил, гуур далан суваг шуудуу байгуулахад замын ажилд ашиглаж буй техник тоног төхөөрөмжийн хөдөлгөөн, түүхий эд тээвэрлэх, шороо чулууны карьер ашиглах явцад тоосжилт богино хугацаанд үүснэ. Мөн агаарт машин техникийн ажиллагаанаас бага оврын дизель генератор станц ашиглах үед төхөөрөмжийн түлшний шаталтаас агаарт хий богино хугацаанд тухайн орчинд цацагдана.

Усан орчин:

Хог хаягдал шатах тослох материалын асгаралт болзошгүй осол аюулаас шалтгаалсан усан орчны физик химийн шинж чанарт нөлөөлөл үүсгэх магадлалтай

Хөрсөн бүрхэвч:

Төсөл хэрэгжих явц болон хатуу хучилттай зам тавихаас өмнө маршрутын бус гарах хүн амын төвлөрлөөс хөрсөн бүрхэвч эвдэгдэх, шимт чанар буурах зэрэг богино хугацааны нөлөөлөл гарах, мөн техникийн шатах тослох материалын гэнэтийн ослоос шалтгаалсан нөлөөлөл гарна. Хатуу хучилттай зам талбай бий болсноор маршрутын бус зам гарахгүй болох, зам зуурын машины гэнэтийн элэгдэл эвдрэл буурах ингэснээр хөрсний бохирдол багасах зэрэг нөлөөллийг үзүүлнэ. Мөн замын түүхий эд болох элс хайрганы карьер ашиглалтаас хөрсний эвдрэл үүснэ.

Ургамлан нөмрөг:

Хатуу хучилттай зам барьсаны дараа маршрутын бус зам давхар гарахгүй болсноор хөрсний элэгдэл эвдрэл багасч шимт чанар ахиснаар ургамлан бүрхэвч сэргэх нөлөөллийг үзүүлнэ. Төсөл хэрэгжих хатуу хучилттай зам барих явцад богино хугацааны турш төслийн ажиллах хүчний төвлөрсөн кэмп, техникүүдийн орчимд ургамлан бүрхэвч талхлагдана.

Амьтны аймаг:

Дуу чимээ хүн амын төвлөрлөөс жижиг хөхтөн амьтан төслийн ойр орчмын нүхэнд амьдардаг организмууд даажих нөлөөллийг үзүүлнэ. Төсөл хэрэгжиж хатуу хучилттай зам тавигдсаны дараа хөрс ургамлан бүрхэвч сэргэснээр амьдрах орчны тэтгэх даац нэмэгдвэл амьтны төрөл зүйл тоо толгой өсөх нөлөөлөл үзүүлж болно. Мөн зам тавигдсанаар амьтны амьдрах орчыг хуваах фрагментацид оруулах боловч үүнийг сөрөг эерэг нөлөөлөл гэж ангилах боломжгүй юм.

Нийгэм эдийн засгийн нөлөөлөл:

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад татварын орлого, бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, худалдан авалт, ажлын байр шинээр бий болгох зэрэг богино хугацааны эерэг нөлөөллийг үзүүлэх бол урт хугацаанд карго, бараа эргэлт ажлын байрууд бий болох шинэ бизнесийн эхлэлүүдийг нээх ач холбогдолтой.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

“Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль”-д зааснаар “Тахилт хайрхан транс” ХХК нь “Тавантолгой-Манлай-Ханги боомт хүртэлх авто зам”-ын төслийг хэрэгжүүлэхдээ тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, үнэлгээний тайлангийн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх зорилгоор байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүргийг хүлээнэ.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэнэ. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан. Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрт төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж байгаа өөрчлөлтийг хянах, шинжилгээ хийх, үр дүнг тайлагнах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэлбэр, шаардагдах хөрөнгө, зардал, хугацааг тодорхойлон тусгасан болно.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж ажилласнаар доорх зорилтуудыг хангана. Үүнд:

- Байгаль орчны хууль тогтоомжийн холбогдох зүйл заалт, журам заавар, стандартын шаардлагад нийцүүлэн төслийн үйл ажиллагааг явуулна.
- Байгаль орчны менежментийн асуудлаар БОННУ-ний тайланд боловсруулан тусгасан сөрөг нөлөөллийг бууруулах зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлнэ.
- Ажилчид байгаль орчны хамгаалах асуудалтай холбоотой үүрэг хариуцлагаа ойлгосон байх, сургалтанд хамрагдах боломжтой болно.
- Байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, эрсдэлийг урьдчилсан тооцсоноор байгальд шууд болон шууд бус хэлбэрээр үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах, байгаль орчны төлөв байдлыг хадгалж, хамгаална.
- Сум орон нутгийн удирдлага, хяналтын байгууллага, ард иргэдтэй байгаль хамгаалах асуудлаар зөвлөлдөж, тэдний саналыг авч хамтран ажиллах нөхцөл бүрдэнэ.

Тус төлөвлөгөөний гол зорилго нь БОННУ-ний тайлангийн “Бүлэг 5”-т тодорхойлсон гол сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгахад оршино. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө /БОХТ/ нь төлөвлөж буй төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүн амд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээнүүдийг шаардагдах хөрөнгө зардал, хугацаа, давтамж, баримтлах дүрэм журам, стандартуудын хамт Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ, зөвлөгөөний “Мон газар экологи” ХХК “Тавантолгой-Манлай-Ханги чиглэлийн 470.9 км хүнд даацын автозам байгуулах” төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан нэгтгэн үзүүлж буй төслийг хэрэгжүүлэгч “Тахилт хайрхан транс” ХХК-иас заавал хэрэгжүүлж, мөрдөж ажиллах баримт бичиг юм.

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

“Тахилт хайрхан транс” ХХК-ийн Авто замын төслөөс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл дунд байна. Иймд төслийн байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг огтхон ч орхигдуулж болохгүй төдийгүй байгаль орчныг хамгаалах зардлыг хүрэлцээтэй төлөвлөж байгаль орчинг хамгаалах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай бөгөөд эдгээр нь тухайн төслөөс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, байж болох хамгийн бага түвшинд аваачих ач холбогдолтой юм.

Мөн нутгийн иргэдийн санал хүсэлтийг сонсох, иргэдтэй хамтарч байгаль хамгаалах талаарх асуудлыг шийдвэрлэх санал, хэлэлцүүлэг зохиох, төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой иргэдийн санал, гомдлыг сонсох, тэдэнд тулгамдаж буй асуудлуудыг шийдвэрлэх зэргээр орон нутгийн иргэдтэй хамтарч ажиллах, иргэдийг ажлын байраар хангах, тэднийг дэмжих үйл ажиллагааг байнга хэрэгжүүлж байх нь зүйтэй юм.

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн бичиг баримт	
Агаар орчин хамгаалал										
1	Тоосжилт үүсэх	Замын ажилд ашиглаж байгаа машин техникийн хөдөлгөөнөөс	Тоосжилтын төвшинг хяналтын 20 цэгүүдэд хэмжилт хийнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Удаа	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	4-р сараас 10 сар хүртэлх хугацаанд нийт 7 сарын хугацаанд 140 хэмжилт хийгдэнэ.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Агаарын тухай хууль (2021-05-17) 9-р зүйл Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585 2016
2	Хорт хий агаарт дэгдэх	Төсөлд хэрэглэж байгаа машин техникийн ажиллагаанаас	Агаарын хортой хийн хэмжээ, холимгийн тестийг хяналтын 20 цэгүүд дээр гүйцэтгэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Удаа	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	4-р сараас 10 сар хүртэлх хугацаанд нийт 7 сарын хугацаанд 140 хэмжилт хийгдэнэ.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Агаарын тухай хууль (2021-05-17) 9-р зүйл Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585 2016
3	Дуу чимээний нөлөөлөл	Зам тавих ажилд ашиглах машин техник, бутлан ангилах үйлдвэр болон асфальт бетоны үйлдвэр	Дуу чимээ, чичиргээ доргилтын хэмжилтийг хяналтын 20 цэгүүд дээр гүйцэтгэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Удаа	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	4-р сараас 10 сар хүртэлх хугацаанд нийт 7 сарын хугацаанд 140 хэмжилт хийгдэнэ.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585 2016

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

Усны чанар болон нөөцийн хамгаалал										
1	Усны хими - физик шинж чанарт өөрчлөлт орох	Унд ахуй болон үйлдвэрлэлийн усны бохирдол үүсэх	Унд ахуй болон үйлдвэрлэлийн уснаас дээж авч шинжлүүлнэ. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2024 оны 03-р сарын 20-ны өдрийн 108 дугаар бүхий албан бичгийн 14 заалт)	Зам барилгын ажлын төслийн усны хангамжийн бүх нөөцөд	Удаа	Нэгж шинжилгээний өртгөөр тооцоологдоно.	Хяналтын 8 уст худгаас жилийн туршид 2 удаа шинжлүүлнэ.	Нийт 16 хяналтын дээж авагдсан байна.	2024 оны 2-4 улиралд	Ундны усны стандарт MNS 0900 2018
2	Усны нөөцийн хамгаалал, аюулгүй байдал алдагдах	Ашиглаад дууссан цооногийг битүүмжлэлгүй задгай орхих	Ашиглаад дууссан цооногийг зохих журмын хүрээнд битүүмжлэн, сум орон нутагт хүлээлгэн өгөх бэлтгэл ажлын саналыг 28 худаг дээр тодорхойлно. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2024 оны 03-р сарын 20-ны өдрийн 108 дугаар бүхий албан бичгийн 4 заалт)	Зам барилгын ажлын төслийн усны хангамжийн бүх нөөцөд	ш	Дотоод зардлаар гүйцэтгэгдэнэ	28 худаг дээр саналыг авсан байна.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) 22.17-р зүйл
3	Байгалийн урсацтай голын урсац тасрах	Уст булгийн урсац тасрах	Баян модны сайрын Бутгайн булгийн урсацыг сэргээн, хэвийн горимд оруулна. Холбогдох нөхөн төлбөрийг төлнө. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-	Бутгайн булгийн урсгал тасарсан хэсэгт	Удаа	1	Сав газраас тооцоолсон нөхөн төлбөрийн хэмжээгээр төлбөрийг барагдуулна.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17)

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

			ын 2024 оны 03-р сарын 20-ны өдрийн 108 дугаар бүхий албан бичгийн 9 заалт)							
Хөрсөн бүрхэвчийн хамгаалал										
1	Хөрсний бохирдол үүсэх	Төслийн бүтээн байгуулалтын явцад хөрсний хүнд элементийн бохирдол үүсэх	Хөрсний хяналтын 20 цэгээс дээж авч, шинжлүүлнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	2 Удаа	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав	Нийт 40 хөрсний бохирдлын хяналтын дээж шинжлүүлсэн байна.	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд тусгав.	2024 оны 3-4 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль (2012-05-17) 7.2.5-р зүйл заалт Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 5850 2019
Газар, түүний хэвлийг хамгаалах										
1	Газрын элэгдэл эвдрэл үүсэх	Олон салаа зам үүсэх	Сар бүр олон салаа замын хяналтын гүйцэтгэж, нөхөн сэргээх арга хэмжээ авна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	7 удаа	Дотоод зардлаар	Төслийн хэмжээнд нийт 7 удаа шалгалт явуулна.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Газрын тухай хууль
Биологийн олон янз байдлын хамгаалал										
1	Ургамлын талхагдал, хууль бус байгалийн ургамлыг түүж бэлтэх	Олон салаа шороон зам гаргаснаас, түүний ойр орчмын ургамлан нөмрөг талхлагдана	Нутгийн унаган ургамлын судалгаа, мониторинг хийнэ.	Бүс нутгийн хэмжээнд	1 Удаа	1 7-р сараас – 8 сарын хооронд	Төслийн талбайд	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар.	2024 оны 2-4 улиралд	Ургамал хамгааллын тухай хууль (2023-01-06) Байгалийн ургамлын тухай хууль (1995-04-11)
2	Амьтны тоо толгой цөөрөх, дайжих	Зам нь тухайн орчны амьтдын идэш тэжээл, бэлчээрийг	Зам барилын ажлын үед зэрлэг амьтдын ижил төвшний гарц	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	1 Удаа	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	WCS – ийн зөвлөмжийн дагуу гүйцэтгэнэ.	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17)

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

		хуваах	гарам, нүхэн гарцыг мэргэжлийн багууллагын зөвлөмжийн хүрээнд хийж гүйцэтгэж, бүртгэлжүүлнэ.							6.1.3-р зүйл заалт
3		Шимт хөрс хуулалтаас хөрсний бичил организ болон нүхэнд амьдардаг жижиг хөхтөн амьтдын үүр устгах	Мэрэгч амьтдын мониторинг хийнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	1 Удаа	-	1	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 6.1.4-р зүйл заалт
4		Цаг уур, газар орны идэш тэжээлийн байдал, уст цэгийн гарц муу байдлаас амьтад харангадах, сульдах, тоо толгой хомсдох	Шаардлагатай био техникийн ажлыг зохион байгуулана. (өвс, хужир, мараа, мөс тавих гэх мэт) (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2024 оны 03-р сарын 20-ны өдрийн 108 дугаар бүхий албан бичгийн 13 заалт)	Зэрлэг амьтдын идээшил нутаг, ундаалах уст цэгүүд болон голлох байршилд	1 Удаа	4 сумын нутагт зохион байгуулна.	55,000,000	55,000,000	2024 оны 1-2 улиралд	Амьтны тухай хууль (2012-05-17) 6.1.8-р зүйл заалт
5		Зэрлэг амьтдын ундаалдаг уст цэгийн эх тэмээ малын хөлд дарагдах, ундарга, усны гарц муудах	Өмнөговь болон Дорноговь аймагт нийт 4 уст булгийн эхийг хашиж хамгаална. Манлай сумын засаг даргын 2024 оны 05-р сарын 15-ны өдрийн 1-220 дугаар бүхий албан бичиг	Зэрлэг амьтдын идээшил нутаг, ундаалах уст цэгүүд	ш	4	70,000,000	280,000,000	2024 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) Усны газрын даргын 2023 оны 9-р сарын 13-ний өдрийн мэдэгдэл

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

6		Зэрлэг амьтад өрх, хөөвөрт шигдэж, тоо толгой хорогдох	Өмнөговь аймгийн Манлай сумын Далай багийн нутагт орших 600 м урт Довын өрхийг хашиж хамгаална. Манлай сумын засаг даргын 2024 оны 05-р сарын 15-ны өдрийн 1-220 дугаар бүхий албан бичиг	Зэрлэг амьтдын идээшил нутаг, ундаалах уст цэгүүд	ш	1	200,000,000	200,000,000	2024 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) Усны газрын даргын 2023 оны 9-р сарын 13-ний өдрийн мэдэгдэл
7		Зэрлэг амьтдын уст цэгийн тоо хүрэлцээгүйн улмаас тоо толгойн хомсдол үүсэх	Зэрлэг амьтдад зориулсан Хөв цөөрөм Дорноговь аймагт байгуулах Усны сав газрын 2024 оны 5-р сарын 17-ны өдрийн 65 тоот албан бичиг	Зэрлэг амьтдын идээшил нутаг, ундаалах уст цэгүүд	ш	1	100,000,000	100,000,000	2024 оны 2-4 улиралд	Усны тухай хууль (2012-05-17) Усны газрын даргын 2023 оны 9-р сарын 13-ний өдрийн мэдэгдэл
Нийт:										635,000,000

6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Мод тарилтын ажил	Мод тарилтын ажилд Өмнөговь аймгийн Манлай сум, Далай багийн нутагт Довын өрхөд хайлаас, бургас тариална.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	ш	150 ш хайлаас, 100 бургас тариална.	7,0	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 3-4 улиралд	Хөрс, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль 7.2.4-р зүйл заалт Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 63-р тоот зарлиг, Монгол улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэр бум мод” үндэсний хөдөлгөөн, Өмнөговь аймгийн ИХТ-ийн 56-р тогтоолоор батлагдсан “Тонн баялаг – Нэг мод” тогтоол
2	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөхөн сэргээлт	Хөндөөгүй тодорхойлолт авах	Дорноговь аймгийн Хатанбулаг сум – Эргэл, Агаруут багийн нутаг дэвсгэр	ш	32	Шаардлагагүй	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 3-4 улиралд	ТТАМ-ын гэрээ
3		Хог хаягдлын цэг болгосон тухай тодорхойлолт авах		ш	1	Шаардлагагүй	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 3-4 улиралд	ТТАМ-ын гэрээ
4		Техникийн нөхөн сэргээлт хийх		ш	43	FEDIC гэрээнд тусгасан 1 га-д нөхөн сэргээлт хийх үнийн дүнгээр	FEDIC гэрээний мөгөн дүнгээр	2024 оны 3-4 улиралд	Олон улсын FEDIC гэрээ ТТАМ-ын гэрээ
5		Цаашид зам засварын нөөцөд үлдээх		ш	11	Шаардлагагүй	Шаардлагагүй	2024 оны 3-4 улиралд	ТТАМ-ын гэрээ
6	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөхөн сэргээлт	Хөндөөгүй тодорхойлолт авах	Өмнөговь аймгийн Цогтцэций, Манлай,	Цогтцэций сум – 17 Манлай сум – 17	39	Шаардлагагүй	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 3-4 улиралд	ТТАМ-ын гэрээ

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

			Ханбогд сумдын нутаг дэвсгэр	Ханбогд сум - 5					
7		Техникийн нөхөн сэргээлт хийх		Цогтцэций сум – 20 Манлай сум – 33 Ханбогд сум - 5	58	FEDIC гэрээнд тусгасан 1 га-д нөхөн сэргээлт хийх үнийн дүнгээр	FEDIC гэрээний мөгөн дүнгээр	2024 оны 3-4 улиралд	Олон улсын FEDIC гэрээ ТГАМ-ын гэрээ
Нийт:									2,000,000

7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Архелогии палентлогийн тайланд туссанаар төсөл хэрэгжих талбайн орчимд түүх соёлын олдворын ул мөр байхгүй гэсэн дүгнэлт гарсан. Гэвч компаний хэмжээнд түүх соёл, архелогийн олдвор олдсон тохиолдолд хэрхэн ажиллах үеийн журам зааврыг боловсруулан компаний удирдлагаар батлуулж нийт ажиллагсад шинээр тус компанид орж буй ажилтан бүрд зааварчилгаа мэдээллийг өгч ажиллана.

Нийт ажиллагсадын нүдэнд ил харагдахуйц газарт түүх соёл архелогийн олдворын тохиолдол илэрсэн үед мэдээлэх холбоо барих хүний утасны дугаар дотоод холбооны дугаарыг тодорхой бичиж хүлээх тухай агуулгатай хялбар зааварчилгааг байршуулна.

8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл		Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Байгаль орчны осол	Зөвшөөрөлгүй газар хөндөх, карьер ашиглах	Байгаль орчны дотоод аудит, талбайн үзлэг шалгалт хийнэ. Тайланг боловсруулна. Карьер ашиглалтын бүртгэлийг хөтлөнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Аймаг тус бүрт 1 удаа	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
2		Зөвшөөрөлгүй худаг ус гаргах	Байгаль орчны дотоод аудитыг зохион байгуулна.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Аймаг тус бүрт 1 удаа	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”
3		Зэрлэг амьтан дайрч хөнөөх	Зэрлэг амьтдын гарц гарамд үзлэг хийж, бүртгэлжүүлнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Аймаг тус бүрт 1 удаа	Тооцоолсон төсөвт өртгөөр	Үйл ажиллагааны дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	“Байгаль орчны дотоод аудитын хөтөлбөр”

9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Хог хаягдлын ангилал		Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн	Энгийн ахуйн хатуу хог хаягдал	Нийтийн хог хаягдлын цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу тогтмол гүйцэтгэнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Удаа	Гэрээнд тусгагдсан төлбөрөөр	2 удаа бүх түр кемпүүд	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгасан.	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.2, 10.2.3, 10.2.6-р зүйл заалтууд,
2		Ахуйн хатуу хог хаягдал	Хог хаягдлын гэрээг сум орон нутагтай байгуулан, төлбөрийг жил бүр төлж ажиллана.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Удаа	Гэрээнд тусгагдсан төлбөрөөр	1 удаа бүх түр кемпүүд 600,000	4,800,000	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.2, 10.2.3, 10.2.6-р зүйл заалтууд,

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

3	Үйлдвэрийн	Полимер битумны цаасан хайрцаг, модон подон	Харьяа сумдын ОСНАА-н газартай гэрээ байгуулан, дулааны үйлдвэрт нийлүүлнэ.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Удаа	Хог хаягдлын гэрээний заалтаар	1 удаа	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.3-р зүйл заалт	
4	Аюултай	Ашигласан тос масло, техникийн төрөл бүрийн шингэн тос, тосолгооны материал	Нийт туслан гүйцэтгэгчид төслийн талбайгаас явахдаа аюултай хог хаягдлуудыг нь хамт ачиж буулгана. (Дорноговь аймгийн БОАЖГ-ын 2024 оны 03-р сарын 20-ны өдрийн 108 дугаар бүхий албан бичгийн 7,8 заалт)	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	Тон / кг	Төслийн гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
5		Хаягдал аккумулятор, батерей		Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	ш	Төслийн гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
6		Тос, тосоор бохирдсон материал		Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	кг	Төслийн гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
7		Хаягдал дугуй		Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	ш	Төслийн гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт	
8		Эмнэлгийн хог хаягдал		Зориулалтын цэгт хадгалан сумын эрүүл мэндийн төвд хүлээлгэн өгнө.	Зам барилгын ажлын төслийн хэмжээнд	кг	Төслийн гэрээний заалтаар	Бүртгэлээр	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	2024 оны 2-4 улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль (2012-05-17) 10.2.5 -р зүйл заалт
Нийт:				4,800,000							

10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Ажлын нэр	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт арга, аргачлал
Агаар									
1	Тоосжилт хэмжих	PM2.5, мкг/м ³ <i>PM2.5, μg/m³</i> PM10, мкг/м ³ <i>PM10, μg/m³</i>	Замын трассын дагуух хяналтын 20 цэг	Улиралд нэг удаа	7	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	Стандартад заасан хэмжээтэй харьцуулна.	Агаарын тухай хууль, MNS 4585:1998, MNS 4585:2016, MNS 5014 : 2009, БОАЖС-ын 2023 оны 12-р сарын 27-ны өдрийн А/642 тоот тушаал
2	Дуу чимээний хэмжилт хийх	Дуу чимээ : Хамгийн их ДБА Хамгийн бага ДБА Дундаж ДБА	Замын трассын дагуу 20 цэг	Улиралд нэг удаа	7	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	Стандартад заасан хэмжээтэй харьцуулна.	Агаарын тухай хууль, MNS 17.5.1.21-92 БОАЖС-ын 2023 оны 12-р сарын 27-ны өдрийн А/642 тоот тушаал
3	Нийт жинлэгдэх бодис болон формалдигид	Хамгийн бага ДБА Дундаж ДБА	Замын трассын дагуу 20 цэг	Улиралд нэг удаа	7	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	Үйл ажиллагааы дотоод зардлаар	Стандартад заасан хэмжээтэй харьцуулна.	Агаарын тухай хууль, MNS 17.5.1.21-92 БОАЖС-ын 2023 оны 12-р сарын 27-ны өдрийн А/642 тоот тушаал
Газрын доорх ус									
1	Ашиглалтын худгуудаас усны дээж авч итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжлүүлэх	Гидрохимийн шинж чанар, Хүнд металлын агууламж (As, Pb, Zn, Cd, Fe)	Замын трассын дагуух ашиглалтын худгуудаас	Удаа	Жилд 2 удаа 8 хяналтын цооногоос дээж авна.	15,000,000	30,000,000	Стандартад заасан хэмжээтэй харьцуулна.	Усны тухай хууль MNS(ISO):4867:1999, MNS 13.060.50 усны химийн найрлагын стандарт, MNS 4586 : 1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага, MNS4047:98 “Усан мандал, гадаргын усны чанарыг хянах журам” БОАЖС-ын 2023 оны 12-р сарын 27-ны өдрийн А/642 тоот тушаал

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

Хөрс									
1	Хөрсний зүсэлт хийж, дээж авах	Хөрсний агрохими, Хүнд металлын агууламж (As, Pb, Zn, Cd, Fe) мг/л	Замын трассын дагуух 20 цэгээс	Удаа	Жилд 2 удаа 20 хяналтын цэгээс дээж авна.	7,000,000	14,000,000	Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ. Стандартад заасан хэмжээтэй харьцуулна.	MNS 3310 : 1991, MNS 3298-90, MNS 5850:2008, MNS ISO 11269-1:2002 БОАЖС-ын 2023 оны 12-р сарын 27-ны өдрийн А/642 тоот тушаал
Нийт:						44,000,000			

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2024 он				
			Сар...	Сар...	Сар...		
1	Байгаль орчны дотоод аудит хийх	Зардал шаардагдахгүй	2024 оны 10 сар				Байгаль орчны хуулийн хэрэгжилтийг дотоод 2 удаагийн аудитаар хянан магадлаж, шаардлагатай арга хэмжээг тухай бүрт хэрэгжүүлэн ажиллана.
2	Байгаль орчны тэмдэглэлт өдрүүдийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх	3,000,000	11-р сарын 1-ний дотор				Галба-Өөш-Долоодын сав газраас зохион байгуулж буй арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэн, хамтран ажиллана.
3	Манлай сумын бохир цэвэрлэх байгууламжийн саарал ус тунгаах талбайг хашаажуулах	70,000,000	6 сараас – 11 сар хүртэлх хугацаанд				Саарал ус тунгаах талбаг тойруулан 700 м хамгаалалтын хашаажуулалт хийнэ.
Нийт:						73,000,000	

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	Бүх шатны Засаг дарга, Байгаль орчны улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч	Хуралд танилцуулах, Уулзалт	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан, Ирэх оны төлөвлөгөө	12-р сарын 31-ний дотор	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	“Тахилт хайрхан транс” ХХК Байгаль орчны алба	Сумын төв, хурлын заал
2	Орон нутгийн байгаль орчны газар	Шинжээчдийн дүгнэлтээр баталгаажна	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	12-р сарын 31-ний дотор	Үйл ажиллагааны дотоод зардалд тусгагдана.	“Тахилт хайрхан транс” ХХК Байгаль орчны алба	Сум, багийн төв, хурлын заал

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө - 2024

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ

2024 оны “Тавантолгой – Манлай - Ханги” чиглэлийн хатуу хучилттай, хүнд даацын авто замыг барих төслийн байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зардлыг дараах хүснэгтэд харуулав.

№	Зардлын нэр	Төсөв
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах	635 000 000.0
2	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	44 000 000.0
3	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлт	2 000 000.0
4	Хог хаягдлын менежмент	4 800 000 .0
5	Удирдлага зохион байгуулалтын зардал	73 000 000.0
Нийт:		758 800 000.0